

УДК 78.071.1(477)«191/199»Є.Вахняк(093.2)

КОМПОЗИТОРСЬКА ТВОРЧІСТЬ ЄВГЕНА ВАХНЯКА**Чучман В.М.**

Львівський національний університет імені Івана Франка

Стаття присвячена композиторській творчості Євгена Вахняка і є першою спробою наукового дослідження цієї сфери діяльності відомого українського диригента-хормейстера. Коротко охарактеризовано весь творчий доробок, виділено найважливіші жанри та форми. Простежено взаємозв'язок композиторської творчості з практичним виконавським та педагогічним досвідом. На основі архівних матеріалів та інших джерел висвітлено історичний аспект створення, виконання та публікації деяких композицій. Методом музично-теоретичного та виконавського аналізу окремих найбільш знакових творів виявлено характерні елементи музичної мови та основні риси індивідуальної творчої манери композитора.

Ключові слова: Євген Вахняк, диригент, композитор, хорове мистецтво, композиторська творчість.

Постановка проблеми. В українському музичному мистецтві жанри хорового мистецтва дуже тісно пов'язані з національною виконавською традицією. В процесі історичного розвитку специфіка виконавської практики сприяла тому, що багато диригентів-хормейстерів зверталися до композиторської творчості і впродовж віків таке поєднання диригентсько-виконавської та композиторської діяльності було природним явищем. У ХХ столітті з розвитком професійних композиторських шкіл композиторська та виконавська сфери хорового мистецтва поступово диференціювалися. Природним чином увагу музикознавців привертає насамперед творчість композиторів-професіоналів. Разом з тим значний науковий інтерес викликає й композиторська творчість диригентів-практиків, чий доробок аранжувань та оригінальних композицій становить невід'ємну частину виконавського репертуару.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В останні роки тематика композиторської творчості диригентів-практиків привертає увагу багатьох науковців. Дослідження висвітлюють джерелознавчий, музикознавчий та культурологічно-психологічний аспекти цього питання. З джерелознавчої точки зору цінним є видання Михайла Тимофіїва [17], в якому вперше проведено огляд творчої спадщини та опубліковано музичні твори Василя Якуб'яка. В праці Олени Драгомирецької [9] здійснено музикознавчий аналіз та жанрову класифікацію композиторського доробку Анатолія Авдієвського, а також визначено основні принципи його індивідуального композиторського стилю, встановлено зв'язок з виконавською творчістю. Остап Майчик [13] на основі аналізу творчості деяких західноукраїнських диригентів-практиків другої половини ХХ ст. вивів особливий «давидіанський» психотип композитора-практика, який мислить продукт своєї творчості в нерозривному зв'язку з прикладними завданнями та має на меті служіння конкретній групі людей, в чий свідомості прагне утвердити близькі йому ідеали.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Творча діяльність видатного українського диригента-хормейстера, педагога та композитора Євгена Дмитровича Вахняка (1912-1998) ще не отримала належного всебічного наукового висвітлення. В окремих виданнях та публікаціях Володимира Лиги [12], Івана Чупашка [15; 18] та автора цієї статті [19] висвітлюється, головним

чином, диригентсько-виконавська та педагогічна діяльність митця і лише побіжно згадується про його композиторську творчість.

Слід зауважити, що сам маестро доволі скромно оцінював свої композиції і старався їх не афішувати. Власні хорові твори Євген Дмитрович виконував переважно з хоровою капелюю зв'язківців (тепер – заслужена хорова капела України «Боян» ім. Є. Вахняка; далі у тексті – капела «Боян»), деякі з них по декілька разів переробляв. Як чуйний педагог Є. Вахняк радів відгукувався на прохання своїх учнів про допомогу у формуванні репертуару, йому було дуже приємно коли студенти виявляли бажання виконувати його твори. Він часто давав їм оригінали партитур разом з поголосниками, які йому потім, на жаль, не завжди повертали. Це стало однією з причин того, що не всі твори Є. Вахняка збереглися. Після смерті митця один з його учнів Олег Підківка зібрав та опублікував окремою збіркою усі твори свого вчителя, які вдалося віднайти [8].

Крім цього видання, декілька хорових творів Є. Вахняка були опубліковані в репертуарних збірниках, про що докладніше йтиметься пізніше. Його композиції записані на грамплатівках, зафіксовані у відеозаписах і, найважливіше, продовжують звучати на концертній естраді. Все це красномовно свідчить про мистецьку вартість творів Є. Вахняка і спонукає нас до здійснення спроби їх музикознавчого аналізу.

Формулювання цілей статті. У даній статті ми маємо на меті вирішення наступних завдань: дати коротку характеристику всього композиторського доробку Є. Вахняка та виділити найважливіші жанри та форми; простежити взаємозв'язок композиторської творчості з практичним виконавським та педагогічним досвідом митця; на основі архівних матеріалів та інших джерел висвітлити історичний аспект створення, виконання та публікації його композицій; провести стислий музично-теоретичний та виконавський аналіз окремих найбільш знакових творів; виявити характерні елементи музичної мови та основні риси індивідуальної творчої манери композитора; дати оцінку його творчості в контексті виконавської практики.

Виклад основного матеріалу дослідження. Композиторський доробок Є. Вахняка складають обробки народних пісень для хору, оригінальні хорові твори на вірші українських поетів, переклади для хору камерно-вокальних та інстру-

ментальних творів, солоспіви та дуети для голосу з фортепіано, твори для фортепіано.

В жанрі обробки народної пісні для хору Є. Вахняка як аранжувальника приваблювали, насамперед, українські ліричні та жартівливі пісні з яскраво вираженою мелодією («Червона калина у гору ся вила», «Раз приходжу я додому» для мішаного хору, «Ніч яка місячна» для соліста та міш. хору). Схильність композитора до ліризму виражена також в обробці словацької народної пісні «Мила, тобі на добраніч шлю» для соліста та чоловічого хору. Характерною рисою його творчості є звернення до музичного фольклору етнічних груп Західної України, зокрема лемківської та гуцульської («Заходить сонечко» для соліста та міш. хору, «Фраїрочко, щось думала» для міш. хору, «Віночок закарпатських народних пісень» для солістки та міш. хору). Пісні календарно-обрядового циклу представлені двома щедрівками для мішаного хору «В полі, в полі плужок оре» та «Чи є, чи нема пан господар вдома». Можливо припустити, що колядок та щедрівок, а також творів на духовну тематику в творчому доробку Є. Вахняка було б значно більше, якби період його композиторської творчості не припав на роки тоталітарно-більшовицького режиму.

Оригінальні хорові твори Є. Вахняка перейняті пантеїстичними мотивами, філософською лірикою та сентиментальними настроями. Вони написані на вірші Маркіяна Шашкевича («Підлисса» для солістів та міш. хору, «Над Бугом» для міш. хору), Юрія Федьковича («Шельвах» для міш. хору), Богдана-Ігоря Антонича («Вокально-хорова сюїта на сл. Б.-І. Антонича» для солістів та міш. хору). Громадянський пафос та ширі патріотичні почуття присутні у кантатах Є. Вахняка «Любов до Вітчизни» на вірші Тимоша Одудька та «В золотих загравах» на вірші Ростислава Братуна.

Жанр перекладу для хору камерно-вокальних та інструментальних творів в композиторській творчості Є. Вахняка тісно пов'язаний з його педагогічною діяльністю. Впродовж багатьох років він керував хорами та викладав хорові дисципліни, зокрема аранжування, у Львівському музично-педагогічному училищі імені Філарета Колесси та Львівській державній консерваторії імені Миколи Лисенка. З дидактичною метою Євген Дмитрович переклав для хору чимало солоспівів, серед них: «Ой джигуне, джигуне» Миколи Лисенка, «Накрила нічка» Романа Купчинського, «Хусточка червона» Федора Надененка (мелодія Зиновія Остапенка), «Журавлі» Дезидерія Задора, «Черемшина» Василя Михайлюка, «Матроські ночі» та «Пора в путь-дорогу» Василя Соловйова-Седого. Також Є. Вахняк здійснив переклад для хору та уклав український текст до «Неаполітанської пісенки» Петра Чайковського. На превеликий жаль, ноти всіх цих перекладів, окрім «Накрила нічка» Романа Купчинського, втрачено. Свій чималий досвід аранжувальника Є. Вахняк узагальнив, систематизував та залишив для нащадків у підручнику «Хорове аранжування» [7].

Усі без винятку твори Є. Вахняка відзначаються мелодизмом і написанні з досконалим знанням природи людського голосу. Євген Дмитрович володів голосом широкого діапазону (драматичний тенор), в роки навчання займався сольним співом

в класі Лідії Улуханової та Соломії Крушельницької, мріяв про оперну сцену. Саме завдяки цьому, на нашу думку, він проявив особливий мелодичний дар в своїх композиціях, особливо в сольних вокальних партіях. Зауважмо, в більшості його обробок та оригінальних творів для хору партії солістів представлені дуже широко.

В жанрі солоспіву композитор також проявив себе як тонкий лірик і мелодист. На матеріалі народної пісні написаний дует для тенора і баритона «Ой у полі три криниченьки», який, ймовірно, призначався для родинного музикування. В доробку композитора є солоспіви на вірші Івана Франка («Зелений явір»), Лесі Українки («Сім струн»), Богдана-Ігоря Антонича («Чарки»), а також на власний текст («О Маріє, Царице мая») та на слова рідної сестри Марти («Сніжинки») і брата Олега («Ой скажи чому»).

Його солоспіви «Чарки» та «Ой скажи чому» довгий час були в концертному репертуарі співачки Марії Процев'ят і звучали на сценах міст Західної України, а також Києва, Одеси, Чернігова, Миколаєва, Херсона [16].

Фортепіанна творчість митця носить камерний, ліричний характер. Вона налічує всього декілька творів – це варіації на пісенні теми («О Маріє, Мати Божа», «Левадов-долинов»), а також соната *d-moll*, яка є наймасштабнішим твором композитора в цьому жанрі. Всі ці композиції заслуговують на увагу виконавців і потребують концертної апробації.

Найважливішим жанром композиторського доробку Є. Вахняка є хорова музика, яка безпосередньо пов'язана з його виконавською практикою. В його диригентсько-виконавському репертуарі була величезна кількість обробок народних пісень різних авторів і як хормейстер-інтерпретатор він дуже любив працювати над творами цього жанру. Вивчаючи та аналізуючи обробки та оригінальні твори Миколи Лисенка, Григорія Давидовського, Миколи Леонтовича, Кирила Стеценка, Олександра Кошиця, Пилипа Козицького, Бориса Лятошинського, Філарета Колесси, Станіслава Людкевича, Василя Барвінського, Миколи Колесси, Євгена Козака, Анатолія Кос-Анатольського та інших композиторів Євген Дмитрович чимало запозичував з їх манери хорового письма. Створюючи свої обробки та оригінальні композиції він намагався знайти такі засоби, які б найбільш лаконічно і, разом з тим, найбільш колоритно відображали жанр, зміст та образно-емоційну сферу кожного твору.

Найчастіше виконуваними творами Є. Вахняка є обробки народних пісень «Ніч яка місячна» та «Заходить сонечко». Деяко рідше виконуються, але заслуговують не меншої уваги виконавців оригінальний твір для хору на вірші М. Шашкевича «Підлисса» та кантата «В золотих загравах» на вірші Р. Братуна.

Опрацювання української народної пісні «Ніч яка місячна» для соло тенора та мішаного хору виконане Є. Вахняком доволі простими і традиційними засобами хорового письма: соло тенора на фоні хору, куплетна форма, класичний гомофонно-гармонічний виклад з елементами підголоскової поліфонії. Короткий двотактовий вступ являє собою початкову фразу мелодії пісні, викладену в партії сопрано, що супроводжується

послідовним імітаційним проведенням початкового мотиву в трьох інших голосах. Таке інтонаційно-ритмічне сплетіння відразу вводить слухача в романтичне атмосферу пісні-ноктюрну. Ліричне соло тенора на фоні гармонічного акомпанементу хору на *mormorando* наприкінці фраз доповнюється мелодійними імітаціями-підголосками окремих хорових партій, а в кінці кожного куплету хорове *tutti* повторює останнє речення соліста. Дуже вдало вибрана тональність (*A-dur*) та теситурна збалансованість всіх вокальних партій дозволяє і хору, і солісту в процесі виконання комфортно оперувати широкою динамічною шкалою від *pp* до *ff*, використовувати весь спектр засобів тембрової драматургії для втілення образно-емоційного змісту пісні.

Ця обробка до сьогоднішнього дня не виходить з репертуару капели «Боян». Найкращим виконавцем сольної партії вважався Мирослав Фікташ, який в 1947 р. молодим юнаком прийшов співати в капелу, а пізніше працював у ансамблі «Дружба» разом з Едітою П'єхою. За свідченнями багатьох хористів капели «Боян» його інтерпретація цього «коронного» соло перевершувала виконання багатьох оперних співаків [12, с. 42]. «Ніч яка місячна» тривалий час була в репертуарі Гуцульського ансамблю пісні і танцю. Партитура твору була опублікована в одному з репертуарних збірників цього професійного колективу, яким в 1970-1981 рр. керував учень Є. Вахняка Богдан Дерев'янка [11, с. 61-63]. Цю пісню із задоволенням співають студентські хори Львова, зокрема в грудні 2012 р. її виконував хор студентів факультету культури і мистецтв Львівського національного університету ім. І. Франка під керівництвом Марії Камінської, соліст – Назар Тащишин [4].

Обробка лемківської народної пісні «Заходить сонечко» для соло баритона та мішаного хору виконана в куплетно-варіаційній формі. В процесі розгортання форми композитор поступово розкриває образно-емоційний зміст пісні майстерно оперуючи всіма засобами вокально-хорової виразності. Теситурна відповідність всіх голосів, добре вивірений баланс між солістом і хором, гнучке поєднання гомофонно-гармонічної та підголосково-імітаційної фактури, вмиле тембральне та динамічне зіставлення окремих груп голосів, яскравий та ефектний підхід до кульмінації, поступовий динамічний спад – все це справляє велике враження на слухачів і сприяє популярності цього твору серед виконавців.

У 1973 р. фірма «Мелодія» випустила грамплатівку із записами хорових творів у виконанні заслуженої хорової капели зв'язківців м. Львова під керівництвом Є. Вахняка. На цій платівці серед інших творів записана й пісня «Заходить сонечко», соліст – Володимир Пержило [2]. Цю обробку виконувала народна хорова капела «Мрія» Львівської комерційної академії під керівництвом Б. Дерев'янка. Партитура твору була надрукована в репертуарному збірнику цього колективу [14, с. 72-75]. «Заходить сонечко» дотепер є окрасою концертних програм капели «Боян». Соло баритона з капелю виконують Андрій Стецький [4; 5] і Назар Михальчук [6].

Серед оригінальних хорових творів Є. Вахняка особливої уваги заслуговує «Підлисса» на

вірші М. Шашкевича для двох солістів (тенора і баса) та мішаного хору *a cappella*. В мелодико-інтонаційній та метроритмічній структурі твору відчувається наслідування композитором жанру галицької елегії, що відповідає духу епохи створення поетичного тексту, його образному та лірико-філософському змісту. Однак музична мова тут, у порівнянні з обробками народних пісень, значно складніша. Часта зміна метру пов'язана з мелодичними обрамленням повторень фрагментів віршованого тексту – цей прийом композитор використовує для посилення настрою журливості, елегійності. Впродовж цілого твору широко застосовуються елементи поліфонічного письма, на словах «Шуми вітре, шуми буйний...» канонічна імітація створює звукообразний ефект. Структура композиції спирається на строфічну будову тексту і формально нагадує куплетну варіаційність – п'ять куплетів і кода. Однак інваріантність мелодики та складний ладо-тональний план твору виявляє виразні ознаки репризної трьохчастинності. Гармонія рясніє частими, часом дуже несподіваними відхиленнями особливо в третьому і четвертому куплетах. В цьому плані виразно відчувається вплив гармонічного письма С. Людкевича, твори якого Є. Вахняк дуже любив виконувати з хором.

Партитура хорового твору «Підлисса» Є. Вахняка у 1992 р. була надрукована в «Збірнику музичних творів на слова Маркіяна Шашкевича», виданому Інститутом-заповідником Маркіяна Шашкевича у Вінніпезі [10, с. 238-244]. Твір неодноразово виконувала капела «Боян». Вдало інтерпретував цю композицію в грудні 2012 р. студентський хор Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка під керівництвом Христини Флейчук, солісти – Максим Шпинда та Степан Дробіт [4].

Кантату, літературною основою якої став вірш Р. Братуня, спочатку було названо «Пісня про возз'єднання», але через деякий час Є. Вахняк, самостійно переробивши літературний текст і дописавши фінал, дав творові нову назву «В золотих загравах». У 1971 р. фірма «Мелодія» випустила грамплатівку із записом цієї кантати у виконанні студентського хору Львівської консерваторії та хорової капели зв'язківців. Соло баритона виконував Ярослав Мелех, партію фортепіано – Дарія Довбенко. Цей твір був у постійному репертуарі капели «Боян» і часто виконувався, однак ідеологічна заангажованість тексту не влаштувала Євгена Дмитровича і на його прохання у 1998 р. літературний текст кантати було редаговано втретє. Остаточну редакцію твору в 2003 р. опублікував О. Підківка [8, с. 7-8].

У 2006 р. Петро Свердлик здійснив інструментовку кантати. В цій версії твір був виконаний капелю «Боян» та оркестром «Гомін Карпат» в червні 2006 р. у Львівській філармонії. Соло баритона виконував Богдан Косопад, диригував Василь Чучман [3].

Попри неодноразове редагування літературного тексту кантати, він все ж залишився дещо строкатим. Оспіваючи вільну, незалежну Україну не вдалося повністю уникнути рудиментів панегіричного жанру радянської доби. На нашу думку, саме цей недолік став на заваді значно ширшій популярності цього твору серед виконавців.

Музика кантати Є. Вахняка «В золотих загравах» для мішаного хору, соло-баритона і фортепіано продовжує традиції жанру одночастинної кантати, започатковані в українській музиці М. Лисенком, М. Вербицьким і продовжені К. Стеценком, С. Людкевичем, Л. Ревуцьким та ін. Композиційна структура твору являє собою послідовне поєднання простої трьохчастинної форми та фугато, яке сприймається як розгорнута кода. Ладо-тональний план, за деякими винятками, витриманий в межах паралельних тональностей *d-moll* – *F-dur*. Характерна метро-ритміка, теситурна врівноваженість голосів та темпові співвідношення (*Allegro moderato* – *Marciale maestoso* – *Tempo I* – *Moderato con moto energico*) сприяють утриманню загального емоційного тону, піднесеного урочисто-гімнічного характеру звучання впродовж усього твору. В усіх структурних елементах форми спостерігається гнучке поєднання гомофонно-гармонічної та імітаційно-поліфонічної фактури.

Перший період (*Allegro moderato*) складається з двох речень, кожне з яких має чітку двотактову будову (2+2+2), що нав'язує до народнопісенної традиції. Відповідно до структури словесного тексту, кожен двотакт за своїм тематичним змістом та емоційним навантаженням виконує певну драматургічну функцію в музичному реченні (експозиція-розвиток-підсумок). Тут композитор проявив себе як досвідчений майстер хорового письма і, відповідно до змісту тексту, вміло поєднує гомофонію з елементами імітації та короткими епізодами змішаної фактури.

У другому періоді (*Marciale maestoso*) також прослідковується чітка двотактовість, проте тут вона виступає структурним елементом двох речень класичної побудови 4+4. Зміна темпу та метру (з трьохдольного на чотирихдольний) додає патетики партії соло баритона. В хоровому акомпанементі Є. Вахняк майстерно поєднує різні типи фактур. На фоні підкресленої гомофонно-гармонічної маршовості в партіях альтів, тенорів і басів сопранам доручається мелодичний надголосок до партії соліста. Двотактові фрази соло баритона сплітаються в єдиний мелодичний потік з їх імітаційними проведеннями в партіях тенорів і альтів. Мелодія партії соліста, розпочавшись в середньому регістрі, поступово піднімається догори і досягає своєї кульмінації на ферматі в кінці періоду на ноті мі першої октави. Цей момент найвищого емоційного напруження композитор підкреслює гармонією подвійної домінанти та тріольним ритмом в партії фортепіано, який буквально «віносить» музичний потік в стрімке *Tempo primo* третього періоду, що є майже дослівним повторенням першого періоду.

Фугато (*Moderato con moto energico*) являє собою розширену коду кантати. Його тема та мелодичні звороти деяких інтермедій інтонаційно споріднені з окремими епізодами першого періоду, чим досягається образно-інтонаційна єдність твору в цілому.

Висновки з даного дослідження і перспективи. Виходячи з вищесказаного можемо зробити ряд висновків та намітити перспективи подальших досліджень.

У композиторському доробку Є. Вахняка, який складають жанри хорової, вокально-інструментальної та фортепіанної музики, провід-

ним є хоровий жанр, представлений обробками народних пісень, оригінальними хоровими творами, перекладами для хору. Таке домінування хорового жанру зумовлене досвідом багаторічної диригентською-виконавською та педагогічною практики і часто мотивоване її потребами. Разом з тим, різножанровість композиторської творчості Є. Вахняка засвідчує багатогранність його творчої особистості та виявляє наявність в нього екзистенційної естетичної потреби в художньому, зокрема в музичному самовираженні. Яскравим доказом цього є солоспів на його власні вірші «О Маріє, Царице мая» з присвятою дружині. Виходячи зі змісту тексту та дати написання можна припустити, що твір присвячено десятій річниці їхнього одруження [8, с. 56-57].

Про романтичний характер композиторської творчості Є. Вахняка вже свідчить сама її тематика та жанровий діапазон. Аналіз найбільш знакових творів композитора дозволяє виявити характерні елементи музичної мови та основні риси індивідуальної творчої манери композитора. Обробки народних пісень побудовані на фольклорному матеріалі в якому домінує ліричний настрій та яскрава мелодика. В оригінальних хорових творах композитор звертається до поезії де присутні, з одного боку, пантеїстичні мотиви, сентиментальні настрої, філософська лірика, а з другого – патріотизм та громадянський пафос.

Музична мова композитора не виходить за рамки виразових засобів епохи романтизму. Мелодизм Є. Вахняка має яскраво виражену вокальну природу і обумовлений його особистими здібностями, практичними навиками та знанням вокальної техніки. Доволі широкий діапазон використання таких засобів хорового письма як гармонія, фактура, формотворення. В обробках народних пісень Є. Вахняк є послідовником традицій, закладених М. Лисенком та М. Леонтовичем і продовжених його сучасниками Є. Козаком та А. Кос-Анатольським. Він користується доволі простими і традиційними засобами: класична гомофонно-гармонічна фактура з елементами підголоскової поліфонії; куплетна або куплетно-варіаційна форма. В оригінальних хорових творах Є. Вахняка виразно прослідковуються пізньоромантичні тенденції. У формотворенні композитор виходить за рамки куплетної варіаційності й створює більш розгорнуті структури, широко використовуючи при цьому поліфонічні форми. У складній ладо-гармонічній мові відчутний вплив творчості С. Людкевича.

Як вже зазначалося, Є. Вахняк скромно оцінював свої композиторські спроби, він не був композитором-новатором і не претендував на широку популярність. Тим не менше, йому вдалося створити якісні зразки хорових творів вже існуючих жанрових моделей. Ці композиції виявляють творчу індивідуальність митця і вирізняються своєрідним звуковим колоритом. Їх художня вартість підтверджується концертно-виконавською практикою. Хорові твори Є. Вахняка пережили свого творця і дотепер звучать у концертних залах у виконанні учбових, аматорських та професійних хорових колективів.

В перспективі подальших досліджень першочерговими завданнями видаються пошук, публікація та музикознавче опрацювання втрачених

творів Є. Вахняка, виконавська апробація та музикознавче опрацювання доступних сьогодні творів, особливо фортепіанного та вокально-інструментального жанрів. Це сприятиме популяризації

його композиторського доробку серед ширшого кола виконавців, слухачів та музикознавців, стане передумовою частішого звучання цих творів на концертній естраді.

Список літератури:

1. Архів заслуженої хорової капели України «Боян» імені Євгена Вахняка (Далі – АЗХКУ «Боян» ім. Є. Вахняка). Г-33Д-34693-94. Інв. № А-19710000 (Студентський хор Львівської консерваторії ім. М. Лисенка).
2. АЗХКУ «Боян» ім. Є. Вахняка. Г-33Д-00034719-20. Інв. № А-19730000 (Заслужена хорова капела зв'язківців).
3. АЗХКУ «Боян» ім. Є. Вахняка. Інв. № В-20060610 (Концерт з нагоди 60-ліття капели «Боян»).
4. АЗХКУ «Боян» ім. Є. Вахняка. Інв. № В-20121211-1-2 (Концерт з нагоди 100-ліття від дня народження Є. Вахняка).
5. АЗХКУ «Боян» ім. Є. Вахняка. Інв. № В-20131022 (Концерт з нагоди 90-ліття від дня народження М. Антківа).
6. АЗХКУ «Боян» ім. Є. Вахняка. Інв. № В-20161209 (Концерт з нагоди 70-ліття капели «Боян»).
7. Вахняк Є. Хорове аранжування / Євген Вахняк. – Київ: Музична Україна, 1977. – 72 с.
8. Вахняк Є. Хорові твори, солоспиви, твори для фортепіано / Євген Вахняк [упоряд. О. Підківка]. – Львів: НВМ поліграфічного технікуму УАД, 2003. – 96 с.
9. Драгомирецька О. С. Творчість Анатолія Авдієвського в контексті української хорової культури: Автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 17.00.03 / Драгомирецька Олена Станіславівна; Львівська національна музична академія ім. М. В. Лисенка. – Львів, 2016. – 16 с.
10. Збірник музичних творів на слова Маркіяна Шашкевича: У 180-річчя від дня народження поета / [муз. ред. Ю. Гнатюк, мовн. ред. Я. Розумний]. – Київ – Вінніпег – Львів, 1992. – 362 с.
11. Зелений мій краю: хоровий репертуар Гуцульського ансамблю пісні і танцю / [упор. Богдан Дерев'яно]. – Київ: Музична Україна, 1983. – 76 с.
12. Лига В. І проросте посіяне зерно. Євген Вахняк: людина, митець, педагог / Володимир Лига. – Львів: Дивосвіт, 2001. – 112 с.
13. Майчик О. І. Композиторська творчість західноукраїнських хорових диригентів-практиків другої половини ХХ ст.: Автореф. дис. ... канд. мистецтвознав.: 17.00.03 / Майчик Остап Іванович; Львівська національна музична академія ім. М. В. Лисенка. – Львів, 2010. – 18 с.
14. На крилах «Мрії»: Збірка хорових творів / [упор. Богдан Дерев'яно]. – Львів, 2005. – 225 с.
15. Побратими: [про життя і творчість В. В. Василевича та Є. Д. Вахняка] / авт. ідеї та упоряд. Іван Чупашко. – Львів: Растр-7, 2016. – 355 с.
16. Самотос М. Діяльність концертно-камерної співачки Марії Процев'ят у контексті Західноукраїнської культури II пол. ХХ ст.: до 75-річчя з дня народження / Мар'яна Самотос // Вісник Львівського університету: серія мистецтвознавство. – Львів, 2012. – Вип. 11. – С. 102-110.
17. Тимофіїв М. Композитор Василь Якуб'як / Михайло Тимофіїв. – Чернівці: Друк Арт, 2014. – 296 с.: іл., партит.
18. Чупашко І. Особливості виконавської майстерності Євгена Вахняка та Володимира Василевича / Іван Чупашко // Народознавчі зошити. – 2011. – № 3(99) – С. 497-502.
19. Чучман В. Євген Вахняк: диригент і педагог / Василь Чучман // Вісник Львівського університету. Серія мистецтвознавство. – 2015. – Вип. 16. Ч. 1. – С. 107-117.

Чучман В.М.

Львовский национальный университет имени Ивана Франко

КОМПОЗИТОРСКОЕ ТВОРЧЕСТВО ЕВГЕНИЯ ВАХНЯКА

Аннотация

Статья посвящена композиторскому творчеству Евгения Вахняка и является первой попыткой научного исследования этой сферы деятельности известного украинского дирижера-хормейстера. Коротко охарактеризирован весь творческий доработок, выделены важнейшие жанры и формы. Прослежена взаимосвязь композиторского творчества с практическим исполнительским и педагогическим опытом. На основании архивных материалов и других источников высветлен исторический аспект создания, исполнения и публикации некоторых композиций. Методом музыкально-теоретического и исполнительского анализа отдельных наиболее знаковых произведений выявлено характерные элементы музыкального языка и основные черты индивидуальной творческой манеры композитора.

Ключевые слова: Евгений Вахняк, дирижер, композитор, хоровое искусство, композиторское творчество.

Chuchman V.M.

Lviv Ivan Franko National University

MUSICAL COMPOSITION OF YEVHEN VAKHNIAK

Summary

The article is devoted to the musical composition of Yevhen Vakhniak. It is the first attempt to conduct scientific research of this activity area of the famous Ukrainian conductor and choirmaster. The entire list of compositions is briefly described as well as the most important genres and forms. The interrelation of musical composition and practical pedagogical and performing experience is shown. The historical aspect of the creation, performance and publication of some compositions is highlighted, based on archival materials and other sources. Characteristic elements of the musical language and the main features of the composer's individual creative manner are revealed with the method of musical theoretical and performing analysis of some of the most iconic works.

Keywords: Yevhen Vakhniak, conductor, composer, choral music, musical composition.